

Частина 2

ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ

збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів і молодих вчених**

**Тернопіль
2025**

УДК 336:657:364(477)
ISBN 978-966-654-798-2

**Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів і молодих вчених**

**«ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
ТА БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ»**

м. Тернопіль, 27 травня 2025 р.

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Андрій КІЗИМА, декан факультету фінансів та обліку ЗУНУ, к.е.н., доцент

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Володимир ГОРИН, заступник голови, д.е.н., проф., професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Зоряна ЛОБОДИНА, д.е.н., проф., професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Ірина ОМЕЦІНСЬКА, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і оподаткування;

Світлана САВЧУК, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія;

Ірина ФЕДОРОВИЧ, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу;

Марія ШЕСТЕРНЯК, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансового контролю та аудиту.

*Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні
Вченої ради факультету фінансів та обліку ЗУНУ
(протокол № 7 від 26 травня 2025 р.).*

Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків: збірн. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студ. і молод. вчених (м. Тернопіль, 27 трав. 2025 р.). Ч. 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2025.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Фінанси та облік в умовах глобальної невизначеності та безпекових ризиків» об'єднує результати досліджень вітчизняних науковців, здобувачів вищої освіти та практиків, присвячені актуальним проблемам розвитку фінансів та обліку. У виданні розглянуті теоретичні та прикладні аспекти функціонування публічних фінансів, розвитку фінансової грамотності населення, трансформації обліково-аудиторської діяльності, сучасного стану та тенденцій розвитку фондового, банківського і страхового ринків. Особливу увагу приділено питанням соціального забезпечення в умовах соціально-економічної нестабільності. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, викладачів, студентів економічних спеціальностей, фахівців у сфері фінансів, обліку та публічного управління.

За редакцію, зміст і достовірність даних, а також встановлення фактів плагіату матеріалів, розміщених у збірнику конференції, відповідальність несуть автори та наукові керівники.

© ЗУНУ, 2025

ЗМІСТ

<i>Баран Ярослав</i> ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ УКРАЇНИ.....	6
<i>Дембна Лаура</i> ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	9
<i>Долюк Алла, Брацлавець Артем</i> СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ.....	12
<i>Кізима Тетяна, Гавчик Тетяна, Газилишин Олег</i> ФІНАНСУВАННЯ ПЕРЕДВИБОРНОЇ АГІТАЦІЇ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	15
<i>Кізима Тетяна, Косюк Тереза</i> КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСАМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	18
<i>Кізима Тетяна, Салабан Галина</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	21
<i>Кізима Тетяна, Стефанко Вікторія</i> НОВЕЛИ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПАРТНЕРСТВА МІЖ ПУБЛІЧНИМ І ПРИВАТНИМ СЕКТОРАМИ.....	24
<i>Кізима Тетяна, Фундигус Сергій, Охотницький Максим</i> ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОБОРОНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	28
<i>Кульчицька Надія</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ КЛАСТЕРНИХ ІНІЦІАТИВ.....	31
<i>Ластовицький Вадим</i> ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС.....	33
<i>Луцик Анатолій, Титор Володимир, Вакуліч Іван</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В КОНТЕКСТІ ПОКРАЩЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	36
<i>Наконечний Володимир</i> СУЧАСНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРИНЦИПИ.....	38
<i>Омецінська Ірина, Романів Ольга</i> ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	41
<i>Погребняк Ольга</i> ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	43
<i>Садовська Ірина</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ВПЛИВ НА ЕВОЛЮЦІЮ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	46
<i>Ткачик Федір, Сербін Олексій</i> ФІСКАЛЬНА ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	48
<i>Буковський Микола</i> ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕЗИЛЬЄНТНИЙ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	51
<i>Труфанов Олексій, Смалюк Олег</i> ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	54
<i>Жабак Олег, Кекіш Ігор</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЧИННИК ЗРОСТАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	57
<i>Шевчук Антон</i> ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	61
<i>Туз Роман</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	63

<i>Повх Марія</i> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ОЦІНКА.....	66
<i>Кавара Вікторія</i> ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ІНВЕСТИЦІЙ У ТУРИЗМ УКРАЇНИ.....	69
<i>Двуліт Зоряна</i> СУТНІСТЬ І РОЛЬ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	72
<i>Перцева Катерина</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ МИТНИХ ДЕЛІКТІВ.....	74
<i>Гусак Софія</i> ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗІВ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	76
<i>Пенцак Віталій</i> ВПЛИВ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ НА ФІСКАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	78
<i>Михальчук Аліна</i> НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	81
<i>Нагайовський Сергій</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ.....	84
<i>Кириленко Ольга, Гринчук Марія</i> РОЛЬ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ.....	87
<i>Фрицький Володимир</i> ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	90
<i>Маращ Анатолій</i> ПОСЛУГИ ПРАВОПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	92
<i>Васильчук (Рибачук) Ірина</i> ФІНАНСОВА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ГРОМАД: СТРАТЕГІЯ РОЗШИРЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	97
<i>Тесунова Анна</i> ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ..	99
<i>Новосад Андрій</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	103
<i>Філіпець Василь</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ І КЛАСИФІКАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	106
<i>Сень Оксана</i> ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.....	109
<i>Золота Галина</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	114
<i>Коломийчук Наталія, Вовканич Юрій</i> ТЕОРІЇ БОРГОВОГО ФІНАНСУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ.....	118
<i>Марцінів Христина</i> ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	122
<i>Чіпак Дмитро</i> ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЇ.....	125
<i>Коваль Світлана, Петричко Михайло</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	130
<i>Коваль Світлана, Палюх Владислав</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОДАТКІВ ТА ЇХ РОЛЬ У НАПОВНЕННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	133
<i>Коваль Світлана, Петричко Михайло</i> ПЕРСПЕКТИВИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ.....	137
<i>Вишинський Мирон</i> КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ..	141

<i>Мартинівський Олександр</i> МИТНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	143
<i>Климів Уляна</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ.....	145
<i>Шарий Павло</i> РИЗИКИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ.....	148
<i>Білик Валентин, Федак Юрій</i> ПАРТНЕРСЬКІ МОДЕЛІ ФІНАНСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: ДЕРЖАВНИЙ, МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТА ПРИВАТНИЙ СЕКТОРИ.....	150
<i>Чижмарь Анастасія</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	154
<i>Шевчук Антон, Кучмії Мар'яна</i> ФІНАНСОВА БАЗА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ.....	157
<i>Гевко Павло</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ ТА ФОРМУВАННЯ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	159
<i>Островська Любов</i> ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ.....	162
<i>Кириленко Ольга, Малиняк Роксолана</i> ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ.....	167
<i>Плецан Сніжана</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ.....	170
	174

Зоряна Двудіт
студентка гр. ФФМ-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Світлана Коваль

СУТНІСТЬ І РОЛЬ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Місцеві бюджети виступають головним фінансовим механізмом, що забезпечує реалізацію завдань і функцій органів місцевого самоврядування, та водночас посідають ключове місце в загальній бюджетній системі держави. У сучасних умовах децентралізації їхня роль посилюється, адже саме вони є головним механізмом забезпечення фінансової спроможності територіальних громад [1, с. 276].

Положення Бюджетного кодексу України встановлюють, що доходи бюджету складаються з податкових, неподаткових та інших надходжень, справляння яких регулюється чинним законодавством і які надходять у розпорядження держави чи громади на безповоротній основі [2].

Узагальнення наукових підходів дозволяє визначити сутність доходів місцевих бюджетів як частину фінансових ресурсів держави, що складаються з власних і закріплених надходжень. Вони акумулюються у фондах органів місцевого самоврядування для забезпечення виконання власних і делегованих повноважень за рахунок податкових, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів [3, с. 21].

Виходячи із необхідності фінансової незалежності, можна виділити такі ключові функції доходів місцевих бюджетів:

- фінансування потреб громади (покриття витрат на місцеві програми та утримання інфраструктури);
- сприяння територіальному розвитку (реалізація довгострокових проєктів, стимулювання інвестиційної активності).

Для систематизації надходжень та аналізу фінансової спроможності громад використовується їх класифікація (табл. 1).

Класифікація дозволяє виявити реальний рівень фінансової самостійності громад. Саме власні доходи становлять основу фінансової незалежності органів місцевого самоврядування. Вони визначають можливість громад самостійно формувати та реалізовувати місцеву політику. Власні надходження є індикатором рівня фінансової спроможності громади та створюють підґрунтя для підвищення ефективності управління місцевими фінансами.

За своєю економічною природою власні доходи місцевих бюджетів відображають результат самостійних фінансових рішень, прийнятих органами місцевого самоврядування в межах їхніх повноважень [3, с. 21], та формуються внаслідок дій і рішень, прийнятих місцевими органами самоврядування [4, с. 95].

Отже, власними вважаються такі доходи, які одночасно забезпечують такі вимоги:

- мають чітку географічну прив'язку до юрисдикції відповідної громади;

- їхній обсяг прямо корелює з управлінськими рішеннями та заходами, що вживаються місцевою владою;
- процес їх мобілізації та адміністрування перебуває під повним контролем органів місцевого самоврядування;
- спрямовуються на фінансування цілей і проєктів, самостійно визначених місцевою владою як пріоритетні.

Таблиця 1

Класифікація доходів місцевих бюджетів

Група доходів	Характеристика	Основні джерела формування
Власні доходи	Доходи, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів; формуються внаслідок рішень органів місцевого самоврядування.	<ul style="list-style-type: none">• Податкові надходження (місцеві податки і збори);• Неподаткові надходження;• Доходи від операцій з капіталом;• Цільові фонди.
Закріплені доходи	Доходи, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів і на стабільній основі закріплюються за місцевими бюджетами.	<ul style="list-style-type: none">• Частки загальнодержавних податків (наприклад, податок на доходи фізичних осіб, екологічний податок тощо).
Міжбюджетні трансферти	Безповоротні та безоплатні кошти, що передаються між бюджетами різних рівнів для забезпечення збалансованості бюджетної системи.	<ul style="list-style-type: none">• Дотації вирівнювання;• Додаткові дотації;• Субвенції.

Джерело: складено автором

Таким чином, власні доходи є фундаментом фінансової самостійності громад. Їхня ключова характеристика полягає у безпосередній залежності від рішень та ефективності роботи органів місцевого самоврядування. На відміну від трансфертів, власні доходи є прямим індикатором економічної активності та управлінської спроможності на місцях, що визначає їхню вирішальну роль у процесі децентралізації.

Список використаних джерел:

1. Коваль С. Л., Сидор І. П. Моніторинг видатків бюджету м. Тернополя на соціально-культурні цілі. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 34. С. 275–280.
2. Бюджетна декларація на 2022-2024 роки. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/Бюджетна%20декларация%20на%202022-2024%20роки.pdf>
3. Сидор І. Власні і закріплені доходи місцевих бюджетів: проблеми формування та резерви зростання. *Вісник THEU*. 2014. № 3. С. 20–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2014_3_4
4. Лісовська Л. Фінансове підґрунтя місцевого самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку. *Світ фінансів*. 2012. № 2. С. 91–97.